

Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς διηγεῖται καὶ τὸ ἐπόμενον.—Πρὸ πολλῶν ἐτῶν, περιδιαβάζων ἐπέκεινα τῆς πύλης τοῦ Ἀγ. Σεβαστιανοῦ, ἐμβόηκα εἰς μικρὸν ξενοδοχεῖον διὰ νὰ σκεπασθῶ ἀπὸ τὴν βροχὴν, καὶ εἰς τὸ διάστημα τῆς συνδιαλέξεως ἔμαθον παρὰ τοῦ ξενόδοχου ὅτι πρὸ τινῶν μηνῶν τέσσαρες ἀγνώριστοι εἰσηλθόντες εἰς τὸν οἶκόν του νὰ δειπνήσωσιν. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἐλαλοῦσεν ἀντὶ τῶν λοιπῶν, οἵτινες ἐφύλαττον βαθυτάτην σιωπὴν· εἰς τὸ τέλος τοῦ δείπνου ἅπασα ἡ συνοδία ἀπεσύρθη. Τοῦτο ἔγεινεν ἐξ ἐσπέρας κατὰ συνέθειαν· ἕως οὗ ὁ ξενόδοχος, περιέργως νὰ μάθῃ ποῦ εἶχον τὸ κατάλυμά των, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ. Τῷντι δὲ ὑπῆγγε κατόπιν αὐτῶν μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ Κίρκου τοῦ Καρακάλλα· τὴν ἐπαύριον διεκρίνωσε τὰς ὑποψίας του εἰς τὸν ἀστυνόμον, ἐκ διαταγῆς τοῦ ὁποίου ἔγεινε πάραυτα ἀκριβὴς ἔρευνα καθ' ὅλον τὸν Κίρκον. Εἷς ἐν τῶν σπηλαίων εὐρέθη βαθεῖα ὀπή, περίξ τῆς ὁποίας ἦτο διεσκορπισμένον τὸ ἀνορυχθὲν χῶμα· ἐν αὐτῇ ἔκειντο διάφορα συντετριμμένα σκεύη· καὶ, περαιτέρω ἐξετάσεως γενομένης, τὰ ἐργαλεῖα ὅσα εἶχον μεταχειρισθῇ εὐρέθησαν κεχωσμένα εἰς τὸ ἔδαφος. «Αὐτὸς ἐγώ,» προσθέτει ὁ Φλαμίνιος, «εἶδον τὰ λείψανά των. Νομίζεται ὅτι οἱ τέσσαρες ἄνδρες ἦσαν Γόθοι, οἵτινες, διὰ τινος ἀρχαίας περιγραφῆς, ἐπέτυχον νὰ ἀνακαλύψωσι θησαυρόν.»

Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΚΑΙ Η ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑ. Ἀρ. 3.

Δούλοι τῶν Νεωτέρων.

ΑΦΟΥ ὁ Χριστιανισμὸς ἔγεινεν ἡ κυριεύουσα θρησκεία εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, ἐνῆργει μὲν κατὰ διαφόρους τρόπους πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δούλων, ἑκατονταετηρίδες ὅμως παρήλθον πρὶν προσθῆλθαι τὸ σύστημα αὐτὸ τῆς δουλείας. Πολὺν χρόνον μάλιστα ἐφεύρισκον οἱ δεσπότες μέσα νὰ ὑπεκφεύγωσι τοὺς νόμους τῶν Χριστιανῶν αὐτοκρατόρων, οἵτινες ἀπεστέρουσαν αὐτοὺς τῆς δυνάμεως τοῦ θανατῶναι τοὺς δούλους των. Ὁ Σαλβιανὸς μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Γαλιτίας, κατὰ τὴν πέμπτην ἑκατονταετηρίδα, οἱ δεσπότες ἐφαντάζοντο ἀκόμη ὅτι εἶχον ἐξουσίαν νὰ θανατώνωσι τοὺς δούλους των. Ὁ Μακρόβιος εἰς τοὺς διαλόγους του παριστάνει ἕνα τῶν διαλεγομένων, καίτοι ἐθνικόν, λαλοῦντα μετὰ πολλῆς εὐγλωττίας περὶ τῆς σκληρᾶς καὶ ἀδίκου μεταχειρίσεως τῶν δούλων. Εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἐπὶ τῶν πρώτων Βισιγοθικῶν βασιλείων, ὑπῆρχεν ἔτι ἡ συνήθεια τοῦ θανατῶναι τοὺς δούλους· εἰς νομικὴν τινα βίβλον λέγεται ὅτι, ἐπειδὴ σκληροὶ δεσπότες εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς ὑπερφηφάνειας των θανατόνουν τοὺς δούλους αὐτῶν ἀλόγως, νομοθετεῖται νὰ κρίνονται δημοσίᾳ καὶ τακτικῶς πρὸ τῆς καταδίκης. Διάφοροι νόμοι καὶ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες ἀπηγόρευον τὴν πώλησιν τῶν Χριστιανῶν ὡς δούλων εἰς Ἰουδαίους ἢ Σαρακηνούς καὶ ἄλλους ἀπίστους.

Αἱ ἀρχαῖαι φυλαὶ, αἵτινες κατέδραμον τὴν Δυτικὴν αὐτοκρατορίαν, εἶχον τοὺς ἰδίους αὐτῶν δούλους, οἵτινες ἦσαν ὡς ἐπιτοπλεῖστον Σλαῦοι ἢ Σκλαῦοι αἰχμαλώτοι, διάφοροι ἀπὸ τοὺς δού-

λους τῶν Ῥωμαίων ἢ τῶν ἡττημένων κατοίκων. Προϊόντος ὅμως τοῦ χρόνου, αἱ διάφοροι κλάσεις τῶν δούλων συνεχωνεύθησαν εἰς μίαν, τούτεστιν εἰς τοὺς δουλοπαροίκους τοῦ μεσαιῶνος, καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ δουλεία ἔλαβεν οὕτως ἡπιωτέραν μορφήν. Ἡ ἐποχὴ τῆς μεταβολῆς ταύτης δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ ἐπ' ἀκριβεῖα· διότι συνέβη κατὰ διαφόρους καιροὺς εἰς διαφόρους τόπους. Οἱ Ἀγγλο-Σάξονες ἐπώλουν οὐ μόνον δούλας ἀλλὰ καὶ θυγατέρας αὐτῶν εἰς τοὺς ξένους, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς Ἰρλανδοὺς, καὶ ἡ συνήθεια αὕτη ἐξηκολούθει καὶ μετὰ τὴν κατὰκτησιν τῆς Βρετανίας ὑπὸ τῶν Νορμαννῶν, 1066. Εἰς τοὺς κανόνας συνόδου τινὸς συγκροτηθείσης ἐν Λονδίνῳ 1102 μ. Χ. λέγεται, «Κάνει ἀπὸ τοῦ νῦν ἄς μὴ τολμήσῃ νὰ δοθῇ εἰς τὸ πονηρὸν ἐμπόριον, δι' οὗ πρὸ τοῦ νῦν ἐπωλούντο ὡς κτήνη οἱ ὁμογενεῖς ἡμῶν.»

Ἀλλὰ μολοντί τὸ δουλεμπόριον ἔπαυσε μεταξὺ τῶν Χριστιανικῶν ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, ἐξηκολούθει ὅμως νὰ ἐνεργῇται ὑπὸ τῶν Βενετῶν κατὰ τὸν αἰῶνα τῶν Σταυροφορῶν. Οἱ Βενετοὶ προεμήθεον δούλους εἰς τὰς ἀγοράς τῶν Σαρακηνῶν, ὠνούμενοι αὐτοὺς ἀπὸ τὰς Σλαυονικὰς φυλὰς τὰς συνορευομένας μὲ τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον. Προσέτι, ἐπειδὴ ἡ προσωπικὴ δουλεία καὶ τὸ δουλεμπόριον ἐξηκολούθουν εἰς ὅλας τὰς Μωαμεθανικὰς χώρας, οἱ παρὰ τῶν Μουσουλμάνων αἰχμαλωτιζόμενοι Χριστιανοὶ ἐπωλούντο εἰς τὰς ἀγοράς τῆς Ἀσίας καὶ Βορείου Ἀφρικῆς, καὶ ἐξηκολούθουν νὰ πωλῶνται ἕως πρὸ μικροῦ, μέχρι τῶν ἰδίων ἡμῶν χρόνων, καθ' οὗς ἡ δουλεία τῶν Χριστιανῶν κατηργήθη ἐν Βαρβαρίᾳ, Αἰγύπτῳ, καὶ τῇ Ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ, διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῶν Χριστιανικῶν δυνάμεων, τῆς ἐλευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς ὑπὸ τῶν Γάλλων κατακτήσεως τοῦ Ἀλγερίου.

Ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς προέκυψε καινὸν εἶδος δουλείας καὶ σωματεμπορίας. Τὰ Χριστιανικὰ ἔθνη ἠγόραζον Αἰθίοπας ἢ Μαύρους, μεταχειριζόμενοι αὐτοὺς εἰς τὰ μεταλλεῖα καὶ τὰς φυταλίας τοῦ Νέου Κόσμου. Εὐρέθη ἐκ πείρας ὅτι οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικανοὶ ἦσαν παραπολὺ ἀνίσχυροί καὶ ὀκνηροὶ ὥστε νὰ ὑποφέρωσι τὸ βαρὺ ἔργον, εἰς ὃ ὑπέβαλλον αὐτοὺς οἱ Ἰσπανοὶ ἐργοδιωκταὶ των, καὶ ὅτι ἀπέθνησκον πολυάριθμοι. Ὁ Δομινικανὸς Λὰς Κάσας συνηγόρει μετ' ἐπιμόνου δραστηριότητος ἐνώπιον τῆς αὐλῆς τῆς Ἰσπανίας ὑπὲρ τῶν Ἀμερικανῶν αὐτοχθόνων, καὶ κατέκρινε τὸ ἀποκληρωτικὸν σύστημα, καθ' ὃ διένεμον αὐτοὺς μὲ κλήρους, ὡς ἄλογα ζῶα, εἰς τοὺς νέους δεσπότης των. Ἀλλ' ἦτον ἀνάγκη πᾶσα νὰ γένωσιν ἐπικερδεῖς οἱ νέοι συνοικισμοὶ πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν κατακτητῶν, καὶ ὑπεγγουρήθη ὅτι Μαῦροι ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, φυλὴ Ῥωμαλεωτέρα καὶ δραστηριωτέρα τῶν Ἀμερικανῶν Ἰνδῶν, ἠδύναντο νὰ ἀντικατασταθῶσιν. Ἐλέγετο ὅτι εἰς Ῥωμαλέος Μαῦρος ἠδύναντο νὰ ἐκτελέσῃ τόσῃν ἐργασίαν, ὅσην τέσσαρες Ἰνδοί. Ἐκυρίεον δὲ οἱ Πορτογάλλοι κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον μέγα μέρος τοῦ παραλόγου τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου εὐκόλως ἀπέκτων διὰ βίας ἢ ἀνταλλαγῆς ἱκανὸν ἀριθμὸν ἀνδραπόδων. Ἡ σωματεμπορία μεταξὺ τῶν Ἀφρικανικῶν ἐθνῶν ὑπῆρχεν ἐξ ἀμνημονεῦτων χρόνων. Τοπάλαι οἱ Γαράμντες προεμήθεον εἰς τοὺς σωματεμποροὺς τῆς Καρχηδόνας, Κυρήνης, καὶ Αἰγύπτου μαύρους δούλους ἀγομένους ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου. Ἡ ζήτησις δὲ δούλων παρὰ τῶν εἰς τοὺς Ἀτλαντικούς λιμένας διατριβόντων Πορτογάλων ἔδωκε νέαν διεύθυνσιν εἰς τὸ ἐμπόριον. Οἱ ἡγεμονίσκοι τοῦ ἐνδοτέρου ἔκαμον ληστρικὰς ἐπιδρομὰς εἰς τὰς χώρας ἀλλήλων, καὶ ἐπώλουν τοὺς αἰχμαλώτους των, ἐνῶτε δὲ καὶ τοὺς ἰδίους αὐτῶν ὑπηκόους, εἰς τοὺς ἐξ Εὐρώπης σωματεμποροὺς. Οἱ πρῶτοι

λῶνται παρ' ἡμῖν οἱ ἀργυρόνητοι δούλοι σκλάβοι, ὡς καὶ παρὰ τοῖς Γάλλοις esclaves. Ὁ Προκόπιος ὀνομάζει Σκλάβη νόσους τοὺς κοινῶς Σκλαβούτους, καὶ ἄλλως Σκλάβους, λεγομένους.

* Πιθανὸν ὅτι ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης ἐπεκράτησε νὰ κα-

Μαῦροι εἰσῆλθον ὑπὸ τῶν Πορτογάλων ἐκ τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὰς Αὐτικὰς Ἰνδίας τὸ 1503, καὶ τὸ 1511 Φερδινάνδος ὁ Καθολικὸς ἐσυγγύρησε μεγαλητέραν εἰσαγωγὴν. Αὗται ὅμως ἦσαν ἰδιαιτέραι καὶ μερικαὶ κερδοσκοπικαί· λέγεται ὅτι ὁ Καρδινάλιος Ξιμένης ἐναντιοῦτο εἰς τὸ ἐμπόριον, στοχαζόμενος αὐτὸ ἀδικον. Κάρολος ὁ μῦθος ὁ Ε΄, πιεζόμενος ἐξ ἑνὸς μέρους ὑπὸ τῆς ἐλλείψεως ἐργαζομένων εἰς τὰ ἐν Ἀμερικῇ συνοικίσματα, ἐξ ἑτέρου δὲ ὑπὸ τοῦ Λαῶ Κάσας καὶ ἄλλων οἵτινες συνηγόρουν ὑπὲρ τῶν αὐτοχθόνων Ἰνδῶν, ἐχάρισεν εἰς ἕνα τῶν ἀπὸ τῆς Φλανδρίας αὐλικῶν τοῦ τὸ ἀποκλειστικὸν προνόμιον τοῦ νὰ εἰσάξῃ 4000 Μαύρων εἰς τὰς Αὐτικὰς Ἰνδίας.

Ὁ αὐλικὸς ἐπώλησε τὸ προνόμιόν τοῦ διὰ 25,000 δουκάτα εἰς τινες Γενουησίους ἐμπόρους, οἵτινες διωργάνισαν ταχτικὸν δουλεμπόριον μεταξὺ Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς. Καθ' ὅσον δὲ ἠύξανον καὶ ἐξετείνοντο τὰ ἐν Ἀμερικῇ Εὐρωπαϊκὰ συνοικίσματα, ἠύξανε προσέτι καὶ ἡ ζήτησις τῶν δούλων· ὅλα δὲ τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη, ὅσα εἶχον ἀποικίας ἐν Ἀμερικῇ, ἔλαβον μέρος εἰς τὴν σωματεμπορίαν. Αἱ λεπτομέρειαι τῆς σωματεμπορίας αὐτῆς, αἱ κακοπάθειαι τῶν δούλων εἰς τὴν ὁδοιπορίαν των ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου εἰς τὸ παράλιον, καὶ μετέπειτα εἰς τὸν διάπλουον τοῦ Ἀτλαντικοῦ, — ἡ ἐν Ἀμερικῇ μεταχειρίσις αὐτῶν, ἥτις διέφερον οὐ μόνον κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν ἀτομικῶν δεσποτῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς διαφορὰς ἀποικίας, — ταῦτα πάντα εἶναι πασίγνωστα, καθὼς εἰς πλάτος συζητηθέντα ἐν παντὶ τόπῳ τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸ διάστημα τῆς παρελθούσης καὶ τῆς πρὸ αὐτῆς ἐκατονταετηρίδος. Πιστεύεται γενικῶς ὅτι οἱ δούλοι τῶν Ἰσπανῶν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἠπειρωτικὴν Ἀμερικὴν, ἐλάβανον τὴν φιλανθρωπιωτέραν περιποίησιν. Ἀλλ' οἱ Μαῦροι δούλοι ἐν γένει ἦσαν ἀπαράλλακτος εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν ὡς οἱ Ῥωμαῖοι δούλοι τοπάλαι, μεταπωλούμενοι, μεταφερόμενοι, διδόμενοι ὡς ἐνέχυρα, καὶ τιμωρούμενοι κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τῶν δεσποτῶν αὐτῶν. Βαθμηδὸν ὅμως εἰσῆλθον περιουρισμοὶ ὑπὸ τῶν διαφόρων ἀρχῶν, πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ζωῆς τοῦ Μαύρου δούλου ἀπὸ τὴν αὐθαίρεσιν καὶ κτηνωδίαν τοῦ δεσποτοῦ του. Εἰς τὰς Βρετανικὰς ἀποικίας, ἐξαίρετως κατὰ τὸ τελευταῖον μέρος τῆς παρελθούσης ἐκατονταετηρίδος καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης, ἐνῆργησε πάμπαν τὸ νομοθετικὸν σῶμα δικαστήρια συνεστήθησαν· ν' ἀκούωσι τὰ παράπονα τῶν δούλων, ὁ βραδυσμὸς τῶν γυναικῶν ἀπηγορεύθη, ἡ ποινὴ καὶ τῶν ἀρρένων αὐτῶν περικυρίσθη, καὶ ἡ κατάστασις τῶν δούλων ἐν γένει ἐβελτιώθη τὰ μέγιστα. Οἱ συνήγοροι τῆς ἀπελευθερώσεως, μ' ὅλον τοῦτο, ἐναντιοῦντο εἰς τὸ σύστημα τῆς δουλείας ὡς ἀδικον καὶ ἀντιχριστιανικόν· ἐπεκαλοῦντο δὲ καὶ τὴν πείραν διὰ νὰ δεῖξωσιν ὅτι δὲν εἶναι ἀσφαλὲς ν' ἀφίημι τις ἄνθρωπον εἰς τὸ ἔλεος ἀνθρώπου.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

ΕἰΑΝ ἐξετάσωμεν τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ παρατηρήσωμεν εἰς τί μεταχειρίζεται τὰς φυσικὰς δυνάμεις του, θέα ἐλεισινότητι θέλει παρασταθῇ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας. Ἀφοῦ θεωρήσωμεν αὐτὸν καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, εἰς πάντα αἰῶνα καὶ κλίμα, καὶ ἔθνος, εἰς πᾶσαν κατάστασιν καὶ περίοδον τῆς κοινωνίας, θέλομεν ἀναγκασθῇ νὰ ἐκφωνήσωμεν, «Πῶς ἡμαυρώθη τὸ χρυσίον· πῶς ἡλλοιώθη τὸ χρυσίον τὸ καθαρώτατον!» Πῶς ἐσκοτίσθη τὰ λογικὰ του, παρεφθάρησαν αἱ διαθέσεις του, καὶ ἐπωρώθη τὸ συνειδὸς του! Πῶς ἀνεγείρεται εἰς τὸν ἀθλιὸν τοῦ κόλπου θυμὸς, φθόνος, μῖσος καὶ ἐκδίκησις! Πόσον εἶναι ὑπόδουλος εἰς

τὰς φαυλοτάτας τῶν ὀρέξεών του! Ὅποιος ὀλεθρίους κλίσεις δεικνύει πρὸς τὸ κακόν! Ὅποιαν ἀδιαθεσίαν πρὸς τὸ ἀγαθόν!

Ἐπίστησον τὰ βλέμματά σου δι' ὀλίγας στιγμὰς εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ὅχι μόνον τοῦ ἀθλίου ἐκείνου μέρους, ὅπου τὰ πάντα κατέκειντο βυθισμένα εἰς θηριωδὴ ἀμάθειαν καὶ βαρβαρότητα, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἑδρας τῶν εὐνομιουμένων καὶ ἐξευγενισμένων ἐθνῶν, εἰς τὴν ἑδραν τῆς φιλοκαλίας, τῶν γραμμάτων, καὶ τῆς φιλοσοφίας. Εἰς τὰς ἐξαίρετους ταύτας χώρας, ὅσον λαμπραὶ καὶ ἂν ἦσαν αἱ ἐπιχειρόμεναι τοῦ ἐπιστημονικοῦ φωτὸς ἀκτῖνες, τὸ ἠθικὸν σκότος ἦτο τόσο πυκνόν, «ὥστε ἡδύνατο καὶ νὰ ψηλαφηθῇ.» Παρατήρησε τὰς μωρὰς αὐτῶν εἰδωλολατρείας, τὰς ἀλογωτάτας δεισιδαιμονίας, τὴν ἐλλειψιν τῆς φυσικῆς στοργῆς, τὰς κτηνώδεις ὑπερβολὰς, τὰς ἀναλγήτους καταδυναστείας, τὴν ἀπάνθρωπον ὁμότητα!

Παρατήρησε ὅχι τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ τὸν ὄχλον, ἀλλὰ τοὺς πεπαιδευμένους καὶ ἐξευγενισμένους. Μὴ σχηματίσης τὰς ἰδέας σου ἐκ τῆς διαγωγῆς τῶν ὀλιγώτερον συνεσταλμένων καὶ περισσώτερον ἀκολάστων· μὲ ἀηδίαν καὶ αἰσχύνην θέλεις ἀποστρέφει τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τὰς συγχωρητὰς καὶ συνήθεις ἑξῆς τῶν εὐσχημόνων καὶ χρηστοθήων. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἄριστα ἐκθέτει τὰ πράγματα, καὶ ἐρμηνεύει αὐτὰ, λέγων· «Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ᾧ Θεῷ εἰς ἀδόκιμον νοῦν.» (Ῥωμ. α'. 28.)

Στρέψε δὲ τώρα τὰ βλέμματά σου εἰς ἄλλο μέρος, εἰς τοὺς αὐτόχθονας τοῦ νέου ἡμισφαιρίου, ὅπου δὲν εἶχον ποτε διαπεράσει τὰ φαρμακερὰ ἔθνη καὶ τὰ μολυντικὰ παραδείγματα τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Βέβαια, μεταξὺ τῶν τέκνων τούτων τῆς φύσεως, πρέπει νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι θέλομεν εὐρεῖ τὰς ἐναρέτους ἐκείνας κλίσεις, τὰς ὁποίας ἀλλαχοῦ ἐζητήσαμεν εἰς μάτην. Ἀλλοίμονον! Πάλιν ἄκαρπος θέλει μείνῃ ἡ ζήτησις ἡμῶν! Οὗτοι διαγράφονται παρὰ τοῦ συγγραφέως τῆς ἱστορίας τῆς Ἀμερικῆς, Ρόβερτσων, (τοῦ ὁποίου ἡ ἐξιστόρησις εἶναι εὐνοϊκωτέρα παρ' ἄλλων τινων δοκιμωτῶν ἱστοριογράφων), ὡς μίγμα ὑπερφηφίας καὶ ραθυμίας, καὶ ἰδιοτελείας, καὶ πανουργίας, καὶ ὁμότητος· ὡς ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων τὸ φιλέκδικον καὶ τὴν θηριωδίαν τίποτε δὲν ἡδύνατο νὰ χορτάσῃ οὐδὲ νὰ μαλακύνῃ· ὡς ἀλλότριον παντάπασιν τῶν ἐρασιμωτάτων αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἡ μεταξὺ δύο συζύγων ἀγάπη, τὰ μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων, ἡ τὰ μεταξὺ συμπολιτῶν φιλικὰ αἰσθήματα ἦσαν εἰς αὐτοὺς παντελῶς ἀγνωστα. Εἶχον δὲ προσέτι μὲ τὴν βαρβαρικὴν των κατάστασιν ἡνωμένα καὶ πολλὰ τῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἀδυναμιῶν τῶν ἐκπεπολιτευμένων κοινωνιῶν. Ὁ φρικῶδες τρόπος, καθ' ὃν μετεχειρίζοντο τοὺς αἰχμαλώτους, θανατόνοντες αὐτοὺς δι' ἀπάνθρωποτάτων στρεβλώσεων, καὶ κατατρώγοντες ἔπειτα τὰ νεκρά των σώματα, εἶναι τόσο καλῶς γνω-